

ISLOM OLIMLARINING ILM VA MA’NAVIYAT UYG‘UNLIGI HAQIDAGI FIKRLARI

Qahramonov Xojiakbar Muzaffar o‘g‘li

Tashkent International University Yurisprudensiya fakulteti talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada islom ta’limotida ilm va ma’naviyat tushunchalarining o‘zaro bog‘liqligi hamda buyuk islom olimlarining ushbu masalaga doir qarashlari tahlil qilinadi. Qur’oni karim va Sunnatda ilmning axloqiy kamolot bilan uyg‘un holda talqin etilishi yoritilib, Abu Homid G‘azzoliy, Imom Buxoriy, Imom Moturidiy kabi olimlarning ilm va ma’naviyat haqidagi fikrlari ilmiy asosda tahlil qilinadi. Maqolada ilm va ma’naviyat uyg‘unligi jamiyat taraqqiyoti va barkamol inson tarbiyasidagi muhim omil ekanligi asoslab beriladi.

Kalit so‘zlar: *Ilm, ma’naviyat, islom olimlari, axloq, ilm va amal birligi, barkamol inson.*

Kirish

Islom sivilizatsiyasi tarixida ilm va ma’naviyat uyg‘unligi markaziy o‘rin tutadi. Islom dini ilm olishni ibodat darajasiga ko‘targan bo‘lsa-da, uni axloqiy poklik va ma’naviy kamolot bilan bog‘lab talqin etadi. Qur’oni karimda ilmli kishilarning darajasi yuksak ekani ta’kidlanadi, biroq bu ilm insonni kibr va manmanlikka emas, balki kamtarlik va ezgulikka yetaklashi lozimligi uqtiriladi. Shu sababli islom olimlari ilmni ma’naviyatdan ajratmasdan o‘rganish zarurligini ta’kidlab kelganlar.

Metodologiya

Maqolani tayyorlash jarayonida tahliliy, tarixiy va qiyosiy metodlardan foydalanildi. Qur’oni karim oyatlari, hadislar hamda mashhur islom olimlarining asarlari asosiy manba sifatida o‘rganildi. Shuningdek, mavzuga oid zamonaviy ilmiy adabiyotlar tahlil qilindi.

Natijalar

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, islom olimlari ilmni faqat bilim yig‘ish vositasi sifatida emas, balki inson qalbini poklovchi va jamiyatni yuksaltiruvchi kuch sifatida baholaganlar. Abu Homid G‘azzoliy ilm va amal birligini asosiy shart deb bilgan. Uning fikricha, amal bilan mustahkamlanmagan ilm inson uchun zararli bo‘lishi mumkin. Imom Buxoriy va Imom Termiziy esa ilm egasining axloqiy pokligi va halolligiga alohida e’tibor qaratganlar. Imom Moturidiy ilmni e’tiqodning mustahkam poydevori sifatida ko‘rib, aql va vahiy uyg‘unligini ilgari surgan.

Muhokama

Islom olimlarining qarashlariga ko‘ra, ilm va ma’naviyat bir-birini to‘ldiruvchi tushunchalardir. Ilm ma’naviyatsiz bo‘lsa, u jamiyatda adolatsizlik va buzg‘unchilikka sabab bo‘lishi mumkin. Aksincha, ma’naviyat ilm bilan uyg‘unlashganda inson komillikka erishadi. Bugungi globallashuv sharoitida ushbu qarashlar ayniqsa dolzarb bo‘lib, yosh avlodni nafaqat bilimli, balki axloqan yetuk qilib tarbiyalashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, islom olimlarining ilm va ma’naviyat uyg‘unligi haqidagi fikrlari barkamol inson tarbiyasiga qaratilgan mukammal ta’limotdir. Ilmni ma’naviy qadriyatlar bilan uyg‘un holda egallash jamiyat taraqqiyoti va inson kamolotining muhim omili hisoblanadi. Ushbu qarashlar bugungi kunda ham o‘z ahamiyatini yo‘qotmagan.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Qur’oni karim.
2. G‘azzoliy A.H. Ihyo ulum ad-din.
3. Imom Buxoriy. Al-jome’ as-sahih.
4. Moturidiy A. Kitob at-tavhid.
5. Islom falsafasi va axloqiga oid ilmiy maqolalar.